

Xalq so'zi

2023-YIL — INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz

2023-yil 23-sentabr, № 200 (8543)

Shanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

O'zbekiston Prezidenti Turkmaniston Prezidenti Bilan Telefon Orqali Muloqot Qildi

22-sentabr kuni O'zbekiston Respublikasi
Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va
Turkmaniston Prezidenti
Serdar Berdimuhamedovning telefon orqali
muloqoti bo'lib o'tdi.

Davlatimiz rahbari Turkmaniston Prezidentini tavallud kuni bilan samimiy qutlab,unga katta muvaffaqiyatlar,qardosh turkman xalqiga faronolik va ravnqa tiladi.

Ikki tomonloma munosabatlar va mintaqaviy hamkorlikni, shu jumladan, amaldagi ko'p tomonloma formatlar doirasida kengaytirish masalalari yuzasidan fikr almashdilar.

Konstruktiv siyosiy muloqot va samarali idoralar ologalar rivojlanib borayotgani mammuniyat bilan qayd etildi. O'zaro savdo hajmi oshib bormoqda, "Xorazm — Toshovuz" chegaralid savdo zonasini tashkil etish loyihasi birligida amalga oshirilmoqda. Energetika va trans-

port sohalariagi kooperatsiya mustahkamlarni. Oktabr oyida poxtaxtimizda Turkmaniston madaniyati kunlari o'tkazildi.

O'zbekiston va Turkmaniston Prezidentlari Markaziy Osiyoda o'zaro manfaati hamkorlikni, shu jumladan, amaldagi ko'p tomonloma formatlar doirasida kengaytirish masalalari yuzasidan fikr almashdilar.

Telefon muloqoti yakunida davlatimiz rahbari Turkmaniston Prezidenti va xalqini bo'lajak Mustaqil kuni bilan dildan tabrikldi.

O'za.

ICHIMLIK SUVI TA'MINOTINI YAXSHILASH MASALALARI KO'RIB CHIQILDI

President Shavkat Mirziyoyev 22-sentabr kuni aholini sifatli ichimlik suvi bilan ta'minlash masalalari bo'yicha yig'ilish o'tkazdi.

Mamlakatimizda aholi salomatligini yaxshilash va hayot sifatini oshirishga qaratilgan ko'plab ijtimoiy, hududiy dasturlar bajarilmoqda. Xususan, so'nggi olti yilda ichimlik suvi sohasiga Davlat byudjetidan 14 trillion 500 milliard so'm yoki oldingi davrdagiya nisbatan 6 baravar ko'p mablag' ajratilgan. 31 ming kilometr ichimlik suvi va oqova tarmoglari o'tkazilgan, 1200 ta suv inshootida qurilish-ta'mirlash bo'lgan. Bu ishlardan natjisida mingta mahalladagi 6,5 million aholi yashaydigan tarmoglari xonadongra ilk bor toza ichimlik suvi kirib bordi.

Lekin hali 30 ta tuman va 1 ming 400 ta mahallada ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash talabi etiladi. Ular uchun toza suv manbasini topish zarur.

Ko'p hollarda suv behuda yo'qotiyati, iste'molning aniq hisobi yo'q. Ayrim nasolalar, soha korxonalariga tegishli maxsus texnikalar eskirgan.

Tanqidiy ruhda o'tgan yig'ilishda shu

kabi muammolar muhokama qilinib, zarur chora-tadbirlar belgilandi.

"O'szuvta'minot" aksiyadorlik

jamiyatiga joriy yil yakuniga

12 ming kilometr tarmoq hamda 1300 ta suv inshootini qurish va ta'mirlash vazifasi qo'yildi. Buning hisobiga 145 ta mahalladagi 1 million 100 ming aholi ilk bor markazlashgan ichimlik suvidan bahramand bo'ladi, 2 mingta mahalladagi ta'minot yaxshilanadi.

Viloyat hokimlariga xalq deputatlari bilan birga kelgusi yil uchun dastur ishlab chiqib, hukumat qaroriga kiritish topshirildi. Bunda suv ta'minotni darajasi past 30 ta tumanga alohida e'tibor qaratish zarurligi ta'kidlandi.

Qo'shabrot tumanida ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash, Buxoro va Jizzax shaharlarida oqova suv, Guliston, Yangiyer va Shirin shaharlarida kanalizatsiya tizimlarini rekonstruksiya qilish kabi loyhalarining bajarilishi ko'rib chiqildi.

Buxorodagi ishlardan xarajati maqbullahtirilgani bu borada namuna. Xususan, Buxoro shahrida tozalash va oqova suv tizimini rekonstruksiya qilish bo'yicha 281 million dollarlik loyihaning 75 million dollar iqtisod qilingan. Bu mablag' evaziga yana 1150 kilometr suv va 117 kilometr oqova tarmoqlarini qurish mumkin.

Shu kabi loyhalarining xarajatlarini maqbullahtirish, iqtisod qilingan mablag'larni o'sha hududdagi suv ta'minotni va oqova tizimini yaxshilashga yo'naltirish muhimligi aytdi.

Soha mutasaddilari va viloyat hokimlariga yana 24 ta istiqbolli loyihalarining texnik-iqtisodiy jihatlari yuzasidan ko'satmalar etildi.

Suv yetkazuvchi nasolarni energiya tejamkoriga almashtirish, soha korxonalarini moliyaviy barqarorlashtirish choralar ham belgilandi.

O'za.

KUZ-QISH MAVSUMIGA TAYYORGARLIK — MUHOKAMA MARKAZIDA

Xalq deputatlari Navbahor tumaniga Kengashning navbatdagi sessiyasi bo'lib o'tdi. Unda deputatlari tomonidan kuq-qish mavsumiga tayyorgarlik, xususan, ijtimoiy soha obyektlaridagi 81 ta ishitish ozzonxonasiaga davlat-xususiy sherkilik asosida xizmat ko'satish borasidagi ishlarga alohida e'tibor qaratdilar. Shundan kelib chiqib, ushbu masala yuzasidan tegishli tashkilotlar rahbarlarining axborotlari Kengashning navbatdagi sessiyasida alohida eshitish belgilab olindi.

Sessiyada iqtisodiy tarmqular, ijtimoiy soha obyektlari va ko'p kvartalni turarjoy fondini kuz-qish davrida barqaror ishlashga tayorlash ishlarni o'z vaqtida va to'liq bajarish hamda uni uzuksuz ta'minlash vazifalari deputatlardan nazoratida bo'lishi ta'kidlandi.

Bundan tashqari, iste'molchilarga kuz-qish mavsumida jami 360 tonna suytirilgan gaz yetkazib berish rejalashtirilgan bo'lib, bu ishlardan belgilangan jadval asosida shu yilning oktabr oyidan boshlanadi. Bugungi kunda kuz-qish mavsumi uchun 630 ta suytirilgan gaz

balloni zaxirasini yaratilgan. Deputatlardan kuz-qish mavsumiga tayyorgarlik, xususan, ijtimoiy soha obyektlaridagi 81 ta ishitish ozzonxonasiaga davlat-xususiy sherkilik asosida xizmat ko'satish borasidagi ishlarga alohida e'tibor qaratdilar. Shundan kelib chiqib, ushbu masala yuzasidan tegishli tashkilotlar rahbarlarining axborotlari Kengashning navbatdagi sessiyasida alohida eshitish belgilab olindi.

Sessiyada iqtisodiy tarmqular, ijtimoiy soha obyektlari va ko'p kvartalni turarjoy fondini kuz-qish davrida barqaror ishlashga tayorlash ishlarni o'z vaqtida va to'liq bajarish hamda uni uzuksuz ta'minlash vazifalari deputatlardan nazoratida bo'lishi ta'kidlandi.

Yig'ilishda aholi va ijtimoiy soha obyektlarini "yashil" energiya resurslari bilan barqaror ta'minlashga tumanida ustuvor ahamiyat qaratilgan qayd etildi.

2

Qonunchilik palatasi qo'mitasida

ENDI FUQAROLAR HAM QONUN TASHABBUSKORI BO'LADI

Oliy Majlis Qonunchilik palatasi Korrupsiyaga qarshisi kurashish va sud-huquq masalalari qo'mitasining yig'ilishi bo'lib o'tdi. Unda bir guruh deputatlardan ishlab chiqilgan "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qonun loyihasi dastlabki tarzda ko'rib chiqildi.

Ta'kidlanganidek, yangi tahrirdagi Konstitutsiyada kuchli parlament, ixcham va mas'uliyatlari hukumat, mustaqil va adolati sud tizimini barpo etishga qaratilgan bir qator yangi normalar o'z aksini topdi. Parlament palatalarining vakolatlari qayta ko'rib chiqilib, Qonunchilik palatasini va Senatning vakolatlari sezilarli darajada kengaytiril-

di. Ikkii palata ishidagi takrorlanishlar bararfet etilib, har birining mas'uliyat sohasi aniq belgilandi.

Xususan, yangi tahrirdagi Konstitutsiyaga muvofiq Qonunchilik palatasining mutlaq vakolatlari 5 tadan 12 taga, Senatning 14 tadan 18 taga oshirildi.

2

Qo'shma majlis

VAZIRLIK AXBOROTI ESHITILDI

So'nggi yillarda mamlakatimizda yer qa'rini kompleks geologik o'ganish, uzoq istiqbolga mo'ljalangan mineral-xomashyo bazasini rivojlantirish va qayta to'dirish dasturlarining samarali bajarilishini ta'minlash, yer osti boyliklariidan oqilona foydalanan bo'yicha bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Sohaga oid munosabatlarni tartibga soluvchi huquqiy baza yaratilib, doimiy takomillashtirib borilayapti.

Mazkur hujiatlar bilan tog'-kon sanoati va geologiya sohasini boshqarish, shu jumladan, mineral-xomashyo bazasini ko'paytirish hamda yer osti boyliklariidan samarali foydalanan masalalari tartibga solib kelinmoqda.

Bu haqa Oliy Majlis Senatining Byudjet va iqtisodiy ishlotlar qo'mitasida hamda Qonunchilik palatasining Sanoat, qurilish va savdo masalalari qo'mitasida tomonidan o'tkazilgan qo'shma majlisida alohida ta'kidlab o'tildi.

Tog'-kon sanoati va geologiya vazirligining tog'-kon sanoati hamda

geologiya sohasida yaratilayotgan yangi ish o'rinni va aholi bandligini ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan ishlar to'g'risidagi axboroti eshitildi.

Vazirlarning axborotiga ko'ra, respublikamizda mazkur sohan malakali kadrler bilan ta'minlash maqsadida Rossiyaning MISiS universiteti filiali, Geologiya fanlari universiteti, Italiyaning Piza universiteti filiali, Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti tashkil etilgan.

Bugungi kunda vazirlik tizimida 122 mingdan ortiq ishchi-xizmatchilar

"Xalq so'zi".

UZILISHLARGA QACHON BARHAM BERILADI?

Bugun kundalik turmushimizda foydalananigan aksariyat buyumlar yoki narsalar elektr ta'minoti bilan harakatga keladi yoki ishlайди. Texnologik rivojlanish natijasida energiya resurslari talab iste'molchilar hayotida tobra muhim o'rinn egallaydi.

Mushohada

Shu o'rinda haqli savol tug'iladi: biz nafaqat elektr energiyasidan, umuman, resurslardan qanchalik maqsadli foydalana olyapmiz?

Qayd etish o'rini, mamlakatimizda energetika sanotini mustahkamlash borasi, dengiz k'ozlari ishlotlari qo'shimchalar kiritish to'g'risida.

Ammo uzoq yillarda davomida mayjud uskunalarining elektr ta'minoti yaxshilandi.

Amalga oshirilmoqda. Ishlab chiqarilgan elektr energiyasi iste'molchilarga xizmat muddati me'yordagidan vaziyat va mayjud ekologik muammolar fonida energiya resurslarini tejash tobra

kun tartibiga olib chiqdi. Texnologik eskrishlar yetkazib berish jarayonida yo'qotishlarga sabab bo'lishi ham yangilanish fursatini zdilki bilan amalga oshirishni taqozo etadi. Aholi sonining ortishi va iqtisodiy tarmoqlarning texnologik modernizatsiyasi esa eskirgan uskunalarini almashtirish zaruratini kuchaytirmoqda.

Resurs va energiya tejovchi texnologiyalardan foydalanan zaruratni hayoty ehtiyoja aylandi. O'tgan kuz-qish mavsumidan kelib chiqadigan ishlab chiqarish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab olingan. Elektr tarmoqlari va transformatorlari to'liq ta'mirlash, energiya resurslari iste'molida tartib-intizomni kuchaytirishga alohida e'tibor qaratilayot.

2

darzobah ahamiyat kasb etmoqda. Shu bois mamlakatimizda yil yakuniga sanoat 3,7 mld. kilovatt-soat elektr va 2,4 mld. kub metr gazni iqtisod qilish choralar ko'riyapti.

2

Ikkinci yarim yillikda 30 mld. kub metr gaz qazib olish hamda yer osti gaz omborlarida zaxirani kamida 3,5 mld. kub metr yetkazib, 41 mld. kub metr KVt-soat elektr ishlab chiqarish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab olingan. Elektr tarmoqlari va transformatorlari to'liq ta'mirlash, energiya resurslari iste'molida tartib-intizomni kuchaytirishga alohida e'tibor qaratilayot.

2

2

Festival

AZALIY QADRIYATLAR VA ORZU-INTILISHLARIMIZ IFODASI

Xabarining bor, shu kundarda Qo'qon shahrida II xalqaro hunarmandchilik festivali bo'lib o'tmoqda. Dunyoning barcha qit'asidan hunarmandlar, madaniyat va san'at namoyandalar, davlat va jamoat abrabolari hamda turizm sohasi vakillari qatnashayotgan ushbu tadbir o'ziga xirsox dos'tlik, qardoshlik va hamjihatlik bayramiga aylandi.

Festival doirasida Rishton tumanida xalqaro kulolchilik forumi ham tashkil etildi. Xalqaro kulolchilik markazida mazkur forunning tantanali ochilish marosimi o'tkazildi. Unda festivalga tashrif buyurgan xorijlik va mahalliy mehnomalari, shuningdek, Turkiyaning Kutaxiya shahri hamda qo'shi ni Qirg'izistonning chegaradosh tumanlari rahbarlari, keng jamoatchilik vakillari qatnashdi.

Forum ishtirokchilari rishtonlik kulollar mahsulotlari ko'rgazmasi bilan tanishib, mumtoz kuy-qo'shiqlar ohanrabosi, milliy oynilar tomoshasidan bir olam zavq olishdi. Kulolchilik markazidagi ikkinchi qavatda joylashgan kulollar xonadonlari, ustaxona va savdo do'konlari ko'zdan kechirishdi.

2

O'zbekiston —
kelajagi
buyuk
davlat

O'zbekiston — BMT:
**MUSHTARAK MAQSADLAR
VA BIRGALIKDAGI
SA'Y-HARAKATLAR**

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 78-sessiyasidagi tarixiy nutqida inson huquq va manfaatlariga ustuvor ahamiyat qaratish, yosh avlodni tarbiyalash, xotin-qizlarning jamiyat va davlat boshqaruvida faol ishtirok etishini ta'minlash, atrof-muhit muhofazasi, ekologik barcharorlik kafolatlash hamda boshqa bir qator muhim masalalar yuzasidan taklif

YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI QANDAY KURASHILMOQDA?

So'nggi yillarda mamlakatimizda soliq ma'muriyatichilagini takomillashtirish, soliq solish tizimini soddalashtirish orqali iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantrish, shuningdek, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish borasida me'yoriy-huquqiy bazani mustahkamash, jamaatchilik nazoratini kuchaytirish, yashirin ish o'rinnarini legalлаshtrishga qaratilgan islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmogda.

Mulohaza

Bu borada davlatimiz rahbarining 2020-yil 30-oktabriddagi "Yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va soliq organlari faoliyati samadaroligini oshirish bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni va boshqa normativ-huquqiy hujatalar muhim dasturilamal bo'lib xizmat qilayotin.

Ta'kidlash joizki, soliq solish tizimini soddallashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga qaratilgan islohotlar natijasida 2017-yilga qadar amalda bo'lgan 13 ta soliq va majburiy to'lovlar o'niga soliqlar soni 9 tagacha qisqartirildi hamda tadbirkorlarga oy'rik bo'lib kelgan aylanmadan olinadigan byudjetidan tashqari pensiya, maktab va yo'l jam'almalariga 3,2 foizli yig'imirlar butunlay bekor qilindi.

Mamlakatimizda yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirish va teng raqobat sharoitini yaratish maqsadida yangi tahrirdagi Soliq kodeksi imzolanishi bilan 84 ta va keyingi yillarda yana 66 ta turli soliq imtiyozlar bekor qilindi. O'z navbatida, individual imtiyozlar berish amalyotidan to'liq voz kechiladi.

Shuningdek, yashirin iqtisodiyoti jilovlash hisobiga soliq basazini kengaytirish maqsadida zamonaviy soliq ma'murchiligining yangi instrumentlari — elektron hisobvara-fakturlari, onlayn nazorat-kassa

mashinalardan foydalanish, tovarlarni markirovkalash, elektron shartnoma tizimlari joriy etilishi soliq tushumlarining oshishiga jobiy ta'sir ko'satib, 2016-yilda qisqartilgan islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmogda.

Prezidentimizning tegishli Farmoniga muvoqif savdo va xizmat ko'satish nuqtalarini onlayn nazorat-kassa texnikasi yoki virtual kassa tizimlari bilan jihozlanishi ta'minlandi. Xususan, o'tgan yilda onlayn nazorat-kassa mashinalardan foydalanuvchilar soni 145,3 mingtaga yetib, 2021-yilda qisqartilgan islohotlar esa 1,5 barabar yoki 51 mingtaga ortidi.

O'tgan yilda onlayn nazorat-kassa mashinalarida aks ettirilgan tovar aylanmasi 179,2 trln. so'm, QQS nisbatan esa 24,5 trln. so'miga tashkil etib, 2021-yilda qisqartilgan islohotlar esa 1,2 barabar yoki 25 mingtaga, 2020-yilda qisqartilgan islohotlar esa 1,5 barabar yoki 51 mingtaga ortidi.

O'tgan yilda onlayn nazorat-kassa mashinalarida aks ettirilgan tovar aylanmasi 179,2 trln. so'm, QQS nisbatan esa 24,5 trln. so'miga tashkil etib, 2021-yilda qisqartilgan islohotlar esa 1,2 barabar yoki 25 mingtaga, 2020-yilda qisqartilgan islohotlar esa 1,5 barabar yoki 51 mingtaga ortidi.

Savdo obyektlarini onlayn nazorat-kassa mashinalari bilan jihozlash yashirin iqtisodiyotni qisqartirish, tovar aylanmasini masofadan nazorat qilish hamda soliq hisobotlarini avtomatik shakllantirish orqali QQS zamonaviy soliq ma'murchiligining yangi instrumentlari — elektron hisobvara-fakturlari, onlayn nazorat-kassa

subyektlarini qo'llab-quvvatlash, ularni rag'batlantrish mexanizmlari takomillashtirishli va boshqa yengilliklar berilishi natijasida soliq nazorati shakllari 13 tadan 3 taga qisqartirilib, investitsiyaviy chegirma miqdori 2 baravara oshirildi.

Sohani raqamlashtirish orqali yashirin faoliyat yuritishining oldini olish maqsadida rag'batlantrish mexanizmlari kiritidi. Xususan, umumiy ovqatianish sohasidagi tadbirkorlik subyektlari tomonidan bank kartalari va kontaktsiz usul orqali qabul qilingan to'lovlar bo'yicha aylanma umumbelgilangan soliqlarni to'lashga majburiy tartibda o'tkazilmasligi belgilandi.

Rietlorlik faoliyati bilan shug'ullanuvchi shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi 25 foizdan 4 foizgacha pasaytirildi. Qolaversa, o'tgan yili 1-yanvardan chakana savdo va xizmat ko'satish sohasida ta'sirchanjam oshishiga nazorati va xarid chekini "Soliq" mobil ilovasida ro'yxatdan o'tkazgan hamda soliqda oid huquqbazarliklar to'g'risida soliq organiga xabar bergan fuqarolarni rag'batlantrish instituti joriy etildi.

O'tgan yil davomida ushu tizimda 4,9 mln. nafer fuqaro ro'yxatdan o'tib, 101,6 trln. so'mlik 241,0 millionta chek ro'yxatga olindi va ularga 941,3 mln. so'm keshbek hisoblanib, 703 mln. so'mi to'lab berildi.

Savdo obyektlarini onlayn nazorat-kassa mashinalari bilan jihozlash yashirin iqtisodiyotni qisqartirish, tovar aylanmasini masofadan nazorat qilish hamda soliq hisobotlarini avtomatik shakllantirish orqali QQS zamonaviy soliq ma'murchiligining yangi instrumentlari — elektron hisobvara-fakturlari, onlayn nazorat-kassa

topdi. Natijada huquqbazarlikka yo'l qo'yan soliq tolovchilardan 226,6 mld. so'm jarimalar undirilib, ushu jarima hisobidan qonun buzilishiga befarq bo'lmay xabar bergan faol fuqarolarga 35,3 mld. so'm mukofot pullar to'lab berildi.

Sohani raqamlashtirish orqali inson omilini chegaralash va soliq xavfni boshqarish amalyotiga joyri etidi. Xususan, "E-jara", "E-imtiyoz", "Qo'shilgan qiyomat soliq'i to'lovchilar", "Soliq tekshiruvlari", "K-Savo" kabi yangi dasturi mahsulotlar ishlab chiqilishi natijasida interfaol xizmat turlari qarib 50 taga yetkazildi.

Alohiда turdag'i tovarlarning respublikaga noqonuniy olib kirilishi, ishlab chiqarilishi va sotilishining oldini olish, ularning samarali hisobini ta'minlash, shuningdek, soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar yig'iluvchilagini oshirish maqsadida ayrim tovarlarni markirovkalash tizimi joriy etildi. Mahsulotlarni raqamli markirovkalash tizimidan foydalananuvchilar soni o'tgan yili 51 ming 377 tani tashkil etib, 2021-yilda qisqartilgan ishlab tashkilotlari hamon yashirin iqtisodiyot ulushini 50 foizdan yuqori, deb baholamoqda.

Yashirin iqtisodiy faoliyat barcha davlatlar uchun xos bo'lgan salbiy iqtisodiy illat hisoblanadi. Uning hajmi mamlakat iqtisodiy rivojanish darajasi va moliyaviy mexanizmlar samaradorligiga bog'liq. Ma'lumki, yashirin iqtisodiyot darajasini pasaytirish byudjet daromad qismiga tushumlar miqdori joriy o'zgarishiga xizmat qiladi. Shu bois rivojlangan mamlakatlarda yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashish va ular daromadlarini soliqqa tortish yilda mintaqamizagi qidki yirik daryo — Amudraya va Sirdaryo oqimi 15 foizga qisqarishni mumkin.

Buning uchun yashirin iqtisodiy faoliyatga qarshi kurashish va oldini olishda jamaatchilik nazorati mexanizmlari imkoniyatidan urumiyl foydalishan talab etiladi.

Markaziy bank qo'mitasi raisi Erkin GADOYEV, Oliy Majlis Senatining Byudjet va iqtisodiy islohotlar masalalari qo'mitasi raisi.

O'zbekiston — BMT: MUSHTARAK MAQSADLAR VA BIRGALIKDAGI SA'Y-HARAKATLAR

Global muammo bo'lgan Orol fojasi oqibatlarini bartaraf etish yu'lida O'zbekiston o'z imkoniyatlari darajasida harakat qilmoqda. So'nggi yillarda Orol dengizining qurilgan tubida 1,7 mln. gektar maydonda qurg'ochilikka chidamli o'simliklardan iborat yashil hududlar barpo etildi. Lekin foja ko'lami shu qadar kengki, uni kamaytirish uchun xalqaro hamaychilikning qo'llab-quvvatlashi juda muhimdir.

Bugun zamonaqning yana bir oq'rig'i masalasi — global miqyosda suv yetishmovchiligi xavfidi. Keyingi 30 yilda mintaqamizida havoraroq maydonining qarib uchdan bir qismi yo'qilib ketidi. Ushbu tendensiya sug'oridigan yerlarning to'rtidan bir qismini tashkil etadi.

Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi doirasida ham sunvi tejash bo'yicha yaroqit jarayonida "Birlashgan Millatlar Tashkiloti — suv resurslari" mexanizmini ishga solib, eng ilg'or texnologiyalarni yo'naltirishda juda muhim vazifa.

Mamlakatimizda suvdan foydalanan samaradorligini oshirish bo'yicha katta miqyosdagi chora-tadbirlar amalga osdirilayot. Chunonchi, oxirgi yetti yil moyabnida sug'oridigan yerlarning to'rtidan bir qismini tashkil etadi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Ta'limga e'tibor — kelajakka e'tibor

Zumrad BEKATOVA, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati:

— Mamlakatimizda keyinigi yillarda yoshlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ayniqsa, ularning sifatlari ta'limga oshirish, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosidoriga esa 40 foizga kamayishi kutilmoqda. Muzliklarning erishi, tabbyi ofatlar, shuningdek, shiddati demografik o'sish, urbanizatsiya jarayonlari va sanoatlashuv natijasida yuzaga kelayotgan texnogen omillar tufayli mintaqada suv hamda ekologiya bilan bog'liq vaziyat o'taydi.

Shuningdek, joriy boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foiz

AZALIY QADRIYATLAR VA ORZU-INTILISHLARIMIZ IFODASI

1 Ta'kidlash o'rinniki, keyingi yillarda bevosita davlatimiz rahbari e'tibori va tashashusini bilan Rishtonda kulolchilikka ixtisoslashtirilgan 4 ta Hunarmandchilik markazi hamda 2 ta kulolchilik mahallasi barpo etildi. O'z navbatida, o'nlab turizm obyektlari o'z faoliyatini boshladi va tuman iqtisodiyotida kulolchilik drayver sohaga aylanib bormoqda.

Prezidentimizning festival ishti-

rokchilariga yo'llagan tabrigida aylib o'tilganidek, bugungi kunda hunarmandchilik xalqimiz kundakil hayotidan tobora mustahkami o'rin egallamoqda. Mamlakatimizda ayni yo'nalihsda yuzdan ziyod festival hamda yarmarkalar, savdo ko'rgazmalari o'tkazilayotir. Bu kabi ajanjunlar esa xalq amaly san'atiqa daxildor qadimiy merosimizni avaylab atrash, uni dunyo miyosida keng targ'ib etish, yoshlarimizni nodir kasb-hunarlariga hur-

mat va mehr ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega.

Festival davomida jahoning turli qit'alalaridan kelgan kulollar, soha mutaxassislar, olimlar ishtirokida "XXI asr kulolchiligi: an'analar va innovatsiyalar" mavzuida xalqaro ilmiy-amaliy anjuman ham bo'lib o'tdi.

Muxbirimiz festival hamda uning doirasida bo'lib o'tgan forum ishtirokchilari fikr-mulohazalari, taassurotleri bilan qiziqidi.

Tuman tibbiyot birlashmasiga isitma, qorin og'rig'i, diaresa, quish bilan og'igan bog'cha tarbiyanuvchilar va maktab o'quvchilari qabul qilindi. Jabrlanganlarning ota-onalar farzandlari "Antistrumin" (Kaliy yodid) qabul qilishganini aytishgan.

Prezident matbuot kotibi kuni kecha ma'lum qilganidek, Prezident Shavkat Mirziyoyev Namangan viloyatining Chust tumani yuz bergan bolalar sog'ligi bilan bog'liq noxush holatdan qattiq tashvishda, ular tez fursatda sog'ayib ketishini tilaydi.

Davlat rahbari bu boradagi vaziyat to'g'risida axborotni muntazam olib bormoqda. Viloyat hokimi va mas'ullarga masalani alohida nazoratga olish, sabablarini aniqlash va tegishli takliflar kiritish bo'yicha topshiriqlar berilgan.

Boshqa viloyatlarda shunga o'xshash zaharlanish holatlari qayd etilmagan.

Kutilganidek, vaziyat ijtimoiy tarmoqlarda qizq'in muhokamalarga sabab bo'ldi. O'zbekistonliklar yaqinda Hindistonda ishlab chiqarilgan, tarkibida zaharli etilen glikol bo'lgan "Doc-1 Max" siropini qabul qilgan o'nlab bolalarning o'limi bilan bog'liq fojiani yaxshi eslashadi.

Albatta, Namangan viloyatidagi ishni har tomonlama sinchiklab o'rganish kerak. Biroq ko'plab shifokorlar bo'holat aholi o'tasida yodni profilaktika sifatida qabul qilishga salbiy munosabati keltirib chiqarishi mumkinlikdigan xavotirda.

Joriy yilning 20-sentabr kuni mamlakatimizda maktab va bog'chalarida Sog'liqni saqlash vazirligini Chustda bolalarning ommaviy zaharlanishini tasdiqlovchi rasmiy bayonotni e'lon qildi. Ta'kidlanishicha, tuman tibbiyot birlashmasiga qabul qilingan bolalarning barchasiga belgilangan standartlar bo'yicha davo muolajalari olib borilmoqda. Ularga yakunni tashxis qo'yish maqsadida belgilangan tablablar asosida namunalar olinib, eksperimentadan o'tkazilmoqda.

Sog'liqni saqlash vazirligi holat sababiga oydinlik kiritilgach, qo'shimcha axborot berilishini qayd etdi.

Bosh prokuratura zudlik bilan voqeaga munosabat bildirdi. Tashkilot matbuot xizmati Chust tumanida voyaga yetmagan bolalar zaharlanish yuzasidan prokuratura tomonidan tergovga qadar tekshirish harakatlari olib borilayotganini ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g'ri va turli ma'lum qildi.

Voyaga yetmagan bolalar nimadan zaharlanangligi halai nomalum bo'lganligi sababli jamoatchiliydan noto'g

"Xalq so'zi" gazetasining 2022-yil 3-fevral sonida O'zbekiston xalq yozuvchisi Muhammed Alining "Hazrat Navoiyning sirlari olami" nomli maqolasi e'lon qilingan bo'lib, unda "Navoiy kim?" degan savol o'ttiga tashlangan va ko'p sonli o'quvchilar muhazazaga choldigan edi. Yaqinda adibimiz Alisher Navoiyga bag'ishlangan o'sha savolga javoblar izlangan "Mangu quyosh" tarixiy romanini e'lon qildi.

Mutola

Buyuk shoir hayoti, o'lmas ijodiy merosi, ilm-hikmat xazinasi haqidagi qancha mutafakkirlar, shoir-u yozuvchilar, olimlar, munaqqidlar benazir asarlari bitishing. Ular mangulik jamolini e'tirof etib, o'zlarini ham e'tiqod va egzuzli mulkida mangu qoldi, quyosndan nur emgan yulduzlar singar nurofshon bo'ldi.

Albatta, tarixiy vogeliqlarni buzib ko'ssatuvchi yoki ular ustidan bir hattab o'tuvchi asar ma'nana ruhan ko'p haqiqatlarini his etuvchi, biluvchi xalqimiz tomonidan tan olinmaydi. Amma haqiqiy voqe-a-hodisalar, istak-intilishlar rishtasi bilan bog'langan badiyi to'qima, xususan, tulri ramz-u ishoratlar, tasvirlar, xulosalar uchun mohir yozuvchida keng mushohada imkonibor.

Alisher Navoiy hazratchalar hayoti va ijodiy xazinasi to'g'risida yangidan-yangi asarlari bitish ehtiyoji niyoja bilmaydi. Bu mavzuga qo'l urish sharaf, ayni paytda g'oyat mas'uliyati. "Mangu quyosh" romanining kitobxonlar tomonidan iliq kutib olingani adibning zimmasidagi vazifaga niyoqhatda jiddiy yondashganidan dalolat. Asar Alisher Navoiy dasosiga yangicha qarash sifatida taassurot qoldiradi.

Ulug' mutafakkir tarixiy asarlarda din-u diyonat, tariqat va haqiqatning tolmasi kurashchisi, ilohiy ilhom sohibi o'laroq ko'p aks ettirilgan. Ammo Alisher Navoiy kim? Bu savolga mustasarr va mukammal javob topish mushkil. Zero, quyosha boqib, uning o't-olovdan iborat ekanligini anglab, ilohiy iqtidorini his etib mojiza istagan ko'ngil bir poklanib oladi. Ma'naviyat va ma'rifikat, ilm-otiborining esa afzal bir jihat bor. U hech qachon yotog'iga shoshilmaydi, tepepgand ketmay yuksalib, to'qinlanib turadi.

Bu kitobdagi xulosa-ta'kidlarning asosiyalaridan biri, deyish mumkin.

Sohibqiron Amir Temur "Millatning dardalriga darmon bo'limoq vazifangizdir", deya avlodlarga vaziyat goldirgan edi. Alisher Navoiy temuriyodalar yonida turib, aynan shu vazifani astoydil uddaladi. Uning asarlari esa necha asrlardan buyon shu ishma safarbar. Asarni o'qish va uqish davomida shu fikri qalbdan qayta-qayta o'tkazasiz.

Alisher Navoiy va sulton Husayn

Alisher Navoiy haqidagi aksariyat badiyi asarlarda sulton Husayn asosiy qahramonlardan biri sifatida gavdalnirlardi. Zero, ulug' mutafakkir bilan qadrati hukmdorning do'stligi ko'pgina tarixiy haqiqatlarini, darr manzaralarini aks ettirishda g'oyat muhim ahamiyatga ega. Binobarin, ikki tarixiy shaxsning benazir fazilatlari ibrat namunasini sifatida unutilmas bo'lib qoladi.

Sulton Husayn hazrat Navoiy otining jilovidan tortiq yurishni, "Xamsa"ni ko'ziga surtishini hech bir bilmadi, balki sharaf deb engladi. Ulug' shoir esa do'stning qadrini bilishni vaunga himmat ko'sratshini kanda etmadi.

Eskicha tafakkur va tasavvur tamgalaridan hali ham butkul xalos bo'linganicha yo'q. Ayniqsa, firk-u xayollardagi tarixni yuzakli bilish, sharqona odob va e'tiqod borasidagi nomukammalliklar o'zidan bugun ham darak berib turadi.

"Mangu quyosh" aynan tarixni, haqiqatlarini, ilmiy mafkura talabi asosida o'zgartirib ko'sratish holatlariga barham berishni ko'zlaydi. Albatta, sulton ko'p jang-u Jadallarda qilichidan qonlar oqizgan. Behudig' chog'larida katta gunoh va xatolar qilgani ham bor gap. Ammo u bir haqiqatni hech unutmadi: Alisher Navoiy — quyosh! Usiz o'zi ko'zi ojiz holatiga tushadi, saltanat tanazzulga ishontrib kelishidi ham.

Eskicha tafakkur va tasavvur tamgalaridan hali ham butkul xalos bo'linganicha yo'q. Ayniqsa, firk-u xayollardagi tarixni yuzakli bilish, sharqona odob va e'tiqod borasidagi nomukammalliklar o'zidan bugun ham darak berib turadi.

"Mangu quyosh" aynan tarixni, haqiqatlarini, ilmiy mafkura talabi asosida o'zgartirib ko'sratish holatlariga barham berishni ko'zlaydi. Albatta, sulton ko'p jang-u Jadallarda qilichidan qonlar oqizgan. Behudig' chog'larida katta gunoh va xatolar qilgani ham bor gap. Ammo u bir haqiqatni hech unutmadi: Alisher Navoiy — quyosh! Usiz o'zi ko'zi ojiz holatiga tushadi, saltanat tanazzulga ishontrib kelishidi ham.

Yugoridagi voqe-a-hodisalar, oqibatlar to'g'risida yozuvchi o'zgacha bir zavq-u shavq bilan fikr yuritadi. Jumladan, sulton Husayn Navoiyning ardoqlab, "U bin tug'ilib qolgan, yo'q, ko'dan tushgan toza farishta", deydi. Ayniqsa, "Agar Ka'baday pok joy qidirurgan bo'sa, ziyorat qilishga kelayotganlar unsiyat yuzalarini bursunlar va Alisherning ostosanini o'psiylar", so'zlarini takrorlashni yoqtiradi.

Mirxon, Kamoliddin Behzod, Shayxim

MANGU QUYOSH

"Xo'-o'sh... Ollohnin o'zi Navoiyini, pokiza va halol, diyonatli va haqo'g'y, tengsiz adaptol sohibi quyosh qilib yaratg'on bo'lsa-chi?.. Yoki quyoshni Navoiy qiyofasida ko'sratq'on esa-chi?.. Biz yonimizdag'i quyoshni anglamay, g'aflatlarga botib urg'on bo'lsakchi?.. Chindan ham bu mulohazalarga odamning aqil yetishi qiyin..."

Alisher Navoiy vaqtida sonida sulton Husayn g'ussaga botadi. U oldingi e'tirofini yanada kuchaytirib shunday xitob qiladi:

"Nizomiddin Mir Alisher Navoiy — bizning Quyosh! do'sti! Ha, ha, olamning nuriga aylang'on bizning quyosh! Turkish olam quyosh! Yuqorida men sanab o'tgan fazilatlar bari, ajabki, Navoiyda mujassam! Bari, bari! U quyosha havas qilib: "Qani endi inson shunday quyosh bo'la osel!" deb orzu qilardi o'zi ham! Bilar ekan o'zi. Ayon bo'sliskim: u naq mening ko'ng'indagi falakka ko'tarildi!..."

Bu ustoz adibning e'tirofi ham.

Zavol bilmas mukammallik

Alisher Navoiyning yoru do'stligiga, eldoshlarga doimiy mehri, hurmati, himmat va sodaqoti "Mangu quyosh" asarida keng aks ettirilgan. Shoir dasosi, avvalombor, ulug' bobokalonlarimiz, avlyolar va avliyosifat zotlar, umuman olganda, millat va xalq shayxishiga zamindan qaror topgani yorqin ta'kidlar, turli ramz-u ishoratlar, dit so'zlar orqali kitobxon qalibga yetkaziladi. Xoja Yusuf Hamadoniy hazratchalarining ilm-u ifroniga e'tibor asar qamrovini yanada kengaytirgan.

Yaqinda shayxush-mashoyix Yusuf Hamadoniy hazratchalarining "Rutbat ulayhat" risolalarini o'qib bildimki, — deydi Alisher Navoiy do'sti Shayxon Suhayliya.

Ruh — aslasing asli ekan, Hazrat inson zotining badani va a'zolari ruh bilan tirkiligidan so'zlaydilar. Ruhning borligi sozida badan ko'rgay, bilgay, eshitgay, tutgay, yurgay... Mana bu so'zlar esa Ruhni to'la-to'kis ifoda etadur: "Ruhning xususiyat-fazilatlarini tutfayli donolikda qat'iyat, nazarda farosat va ibrat, eshitishda hikmatni anglash, ergashishda itoat paydo bo'lgay. Jo'mardlik, yo'lli, mushohada joyi, fazl makoni, karam mavzesi, yaqinlik qarorgohi, qudsiyat maskani, hayot fursati, unsiyat bo'stoni, sevgi-do'stilk vodiysi, ishq dengizi, sunuktan maydoni va kashfiyot yo'li — bari jon-ruhdandir..."

Bu yulug' mutafakkir tarixiy asarlarda o'ziga qo'shishga qarab, uning o't-olovdan iborat ekanligini anglab, ilohiy iqtidorini his etib mojiza istagan ko'ngil bir poklanib oladi. Ma'naviyat va ma'rifikat, ilm-otiborining esa afzal bir jihat bor. U hech qachon yotog'iga shoshilmaydi, tepepgand ketmay yuksalib, to'qinlanib turadi.

Bu kitobdagi xulosa-ta'kidlarning asosiyalaridan biri, deyish mumkin.

Sohibqiron Amir Temur "Millatning dardalriga darmon bo'limoq vazifangizdir", deya avlodlarga vaziyat goldirgan edi. Alisher Navoiy temuriyodalar yonida turib, aynan shu vazifani astoydil uddaladi. Uning asarlari esa necha asrlardan buyon shu ishma safarbar. Asarni o'qish va uqish davomida shu fikri qalbdan qayta-qayta o'tkazasiz.

Bugungi kunda tomorqa xo'jaligi aholi bandigini ta'minlash, oilalar daromadini oshirishda juda katta imkoniyatlar manbaiga aylandi.

Tomorqachilik

Joriy yilda Xorazm viloyatida 5945 hektar paxta va g'alla maydonlari qisqartirilib, aholiga ochiq tanlov asosida uzoq muddati ijara berildi. Natijada minglab ishsiz aholi bandigli ta'minlidir. Bunda, avvalo, "temir daftari", "ayollar daftari", "yoshlar daftari"da ro'yxatda turgan fuqarolarning dehqonchilik bilan shug'ullanishlariga imkoniyat yaratildi.

Bu yil era bahorda mahallamizga yaqin hududdan 10 hektar ekin maydoni dehqonchilik qilish uchun 30 so'tslik lotlarga bo'linib, ochiq tanlovga qo'yildi, — deydi Yangibozor tumanidagi Do'stlik mahallasining hokim yordamchisi Umidjon Tojiboyev. Dehqonchilik qilishga qiziqishi bor fuqarolari yer maydonlarini tanlov asosida ijara oldi. Bundan tashqari, g'alladan bo'shagan maydonlardan 11,6 hektar yer "temir daftari" ro'yxatiga kiritilgan olibolarga takroriy ekin ekish uchun ajratildi.

Mahallada tormodidan foydalanishda "Bir ko'cha — bir mahsulot" tamoyili joriy etilgan. Mevali daraxtlar ekishda ham xuddi

Suhayli, Sultonali Mashhadiy, Xondamir singari o'z davrining nodir va benazir namoyandalari Alisher Navoiyga do'st bo'lish bilan birga, uning muridlari deyish ham mumkin. Asardagi do'stning dil so'zlarini ayanan shundan darak beradi. Xususan, Shayxim Suhayliyning quyidagi izhorli e'tibor loyiqi:

"Bu zot kim?.. Jannat fuqarosimi? Yoki jannatda yaralib, yerga tushib qolgan farishamt? Bular qanday odamlar, bular bilan ishlash mumkinmi?.. Inson ko'rinishidagi avliyomi? Yoki zohiran inson-u botinan avliyomi? Yoki o'zimiz bilgan shoirni, darvishni, alomamni, muhrormi, hokimmi, amirmi, muqarrabi hazrati sultonmi? Unsiyada istiqomat qilayotgan, Xudoning birovga og'ir-yengili tushmaydigani bir bandasini..."

Bir zot kim?.. Jannat fuqarosimi? Yoki jannatda yaralib, yerga tushib qolgan farishamt? Bular qanday odamlar, bular bilan ishlash mumkinmi?.. Inson ko'rinishidagi avliyomi? Yoki zohiran inson-u botinan avliyomi? Yoki o'zimiz bilgan shoirni, darvishni, alomamni, muhrormi, hokimmi, amirmi, muqarrabi hazrati sultonmi? Unsiyada istiqomat qilayotgan, Xudoning birovga og'ir-yengili tushmaydigani bir bandasini..."

"Mangu quyosh" Alisher Navoiyning otasi, shuningdek, onasi haqida fikr u tasavvurlarimizni bir qadar tinqishtirishga xizmat qiladi. G'iyosiddin Kichkina kubil dedi:

— Bir narsaga hayratdadurman, bek o'g'lim mohi ramazonning o'n yetinchisida dunyoga ko'z o'chidi, begim!

— Axir payg'ambar sollallohu alayhi vasallamga vahiy kelishi va Qur'oni Karimning tushirilishi ham xuddi shu kuni yuz berg'on-da, muhtaram amirim, — dedi hayajonda baxtior ona...

— Tarixchilarning aytishlaricha, Qadr kechasi ham momi ramazonning o'n yetinchisida yuz berar ekan.

— Qarasam... to'yimiz ham xuddi shu kuni o'tgan ekan, muhtaram amirim.

Yozuvchi G'iyosiddin Kichkinaning olivinasab, aslzoda amir ekanligiga e'tibor qaratib, uning e'tiqodli, ilmi, ayoliga sadqotli inson bo'lganligini, qahramonining o'z so'zlar bilan ayon qiladi. Bu chiqur mushohadaga da'vat etadi. Alisher Navoiyning ota-onasini har kim o'ziga idrok qilishiga ham yo'l ochadi.

Ba'zan ulug' insonlarning ajoddorini ularning ilm-u iqtidor ziyozi orqali tasavvur qilamiz. Ba'not'o'g'i emas. Eng muhim, avlodlar dahos ajoddolar, xususan, otiona siyosinosi qayta tirilitirdi.

Ulug' tanqidchingining degani...

Ulug'larini eslab turish ham foyدادан xoli emas. Shu o'rinda atoqli olim, akademik Matyoqob Qo'shjonovni eslagim keldi.

1990-yili "Sharq yulduzi" jurnalining yozigi sonlarida Muhammad Alining "Sarbadorlar" romanini e'lon qilindi. Asar darhol ustoz abdyiotshunos nazargina tushdi. "Sarbadorlar haqida roman" maqolasini yozib, gazetada chop ettirdi. O'sha kunlar ustoz Korazmga kelib qoldi. Ko'rishidik. Har galgide ul zotning suhbatlari mustoq edik. Gurung bo'ldi. Gurungda abdyiot, tabiiyi, "Sarbadorlar" haqida ham gap ketdi. Shunda ustoz bir qiziq gapni aytidi, hozirdigide esidma: "Muhammad Ali nasnning yaxshi ohangini topibdi, qo'li anchi kelib qolbid. Men o'ziga ham fikrini amridim. Yozuvchi hozir shakllanish yo'lida... Agar shakllansa, abdyiotimizda tarixi teran anglaydigan katta yozuvchi paydo bo'ladi. Men unga ishi davom ettirishni, Amir Temur mavzusiga o'tishni maslahat berdim..."

Akademik Matyoqob Qo'shjonov abdyiotning rivojlanish tamoyillarini avvaldan ko'ra oluvchi, nazari o'tkir alloma edi. Keyingi tizayishda qurashmasida Muhammad Ali qalamiga mansub birinchi roman-epopeya "Ulug' saltanat" (darvoze, ustoz Yozuvchilar uyushmasida bo'lib o'tgan roman-epopeyaning daslatbiki ikki kitobi muhokamalarida qatnashgan edi). Bu fikr kitob e'lon qiligan 1948-yilda hech kimda savol tug'dirmaganini tushunsa bo'ladi. Ammo "hech narsa bilmaymiz", degan fikri tushunish qiyin. Axir tarixning o'chib kelgan sahifalarini ruhiyat, tafakkur, san'at, xususan, so'z san'ati yordamida tiklash mumkin-ku? Bir qator milliy qahramonlarimizning siyosalarini shu asosda qayta tiklaganmiz-ku!

Alisher Navoiy o'zining o'chiruvchi umrida davlat va siyosat, do'star va ko'plab zamondoshlari, dindoshlari g'amini ham zimmasiga ortib, nodir asarlari qachon va qanday yaratdi ekan? Bu savolga "Mangu quyosh"da javob bisoyr. Jism-u jor buyuk ijdor uchun surat, xolos. Siyrat esa ulug' ruyiyatda. Shu sababli ham asarda ruhiyat tahlili ustuvor o'rinni ajaratiladi.

Alisher Navoiyning o'zining o'chiruvchi umrida davlat va siyosat, do'star va ko'plab zamondoshlari, dindoshlari g'amini ham zimmasiga ortib, nodir asarlari qachon va qanday yaratdi ekan? Bu savolga "Mangu quyosh"da javob bisoyr. Jism-u jor buyuk ijdor uchun surat, xolos. Siyrat esa ulug' ruyiyatda. Shu sababli ham asarda ruhiyat tahlili ustuvor o'rinni ajaratiladi.

Akademik Matyoqob Qo'shjonov abdyiotning rivojlanish tamoyillarini avvaldan ko'ra oluvchi, nazari o'tkir alloma edi. Bu souvq temirga cho'k'ich urgandy taassurot qoldirdi, katta karvon yo'ligi, to'qanoq bo'lgan qarоqchingin harakatlari eslatdi... Alisher Navoiy haqida bilar-bilmas, tushunib-tushunmay fikr yuritish tabii'ni xira qilibinga qolmaydi, ko'pchilikni bilimsizlik botqog'iga ham tortadi. Shu sababli, ulug' ajoddimizni bilmaslikda faqt o'zni abyash kerak. Shunda bilishga yo'lning uchi ko'rinadi. Asar ana shu jihatda yo'llanma ham.

"Mangu quyosh" haqida tanqidiy fikrlar ham bildirilishi tabiiy. Chunki Alisher Navoiy to'g'risidagi asarlarga har xil nuztai nazardan nighog tashlanadi. Eng muhim esa, buyuk shoirning quyosha mengzalishini inkor etib bo'lmaydi.

Muhabbat mo'jizalar

Alisher Navoiy o'z asarlari, xususan, "Xamsa"da muhabbat mo'jizalar jil